

Slepý slepého...

CB Brno Královopolská, 3.3.2019

3:20 na půlstranu, tj. 6 půlstran na 20 minut

Epištolní čtení: 1Kor 15,54-58

A když pomíjitelné obleče nepomíjitelnost a smrtelné nesmrtelnost, pak se naplní, co je psáno: `Smrt je pohlčena, Bůh zvítězil!`⁵⁵ Kde je, smrti, tvé vítězství? Kde je, smrti, tvá zbraň?`⁵⁶ Zbraní smrti je hřích a hřích má svou moc ze zákona.⁵⁷ Chvála bud' Bohu, který nám dává vítězství skrze našeho Pána Ježíše Krista!`⁵⁸ A tak, moji milovaní bratří, bud'te pevní, nedejte se zvíkat, bud'te stále horlivější v díle Páně; vždyť víte, že vaše práce není v Pánu marná.

Evangelium: Lk 6,36-49

Bud'te milosrdní, jako je milosrdný váš Otec.³⁷ Nesud'te a nebudete souzeni; nezavrhuje, a nebudete zavrženi; odpouštěje a bude vám odpuštěno.³⁸ Dávejte a bude vám dáno; dobrá míra, natlačená, natřesená, vrchovatá vám bude dána do klína. Neboť jakou měrou měříte, takovou Bůh naměří vám."

³⁹ Řekl jim také podobenství: "Může vést slepý slepého? Nepadnou oba do jámy?`⁴⁰ Žák není nad učitele. Je-li zcela vyučen, bude jako jeho učitel. ⁴¹ Jak to, že vidíš třísku v oku svého bratra, ale trám ve vlastním oku nepozoruješ?`⁴² Jak můžeš říci svému bratru: `Bratře, dovol, ať ti vyjmu třísku, kterou máš v oku, a sám ve svém oku trám nevidíš? Pokrytče, nejprve vyjmi trám ze svého oka, a pak teprve prohlédneš, abys mohl vyjmout třísku z oka svého bratra.

⁴³ Dobrý strom nedává špatné ovoce a špatný strom nedává dobré ovoce.

⁴⁴ Každý strom se pozná po svém ovoci. Vždyť z trní nesklízejí fíky a z hloží hrozny. ⁴⁵ Dobrý člověk z dobrého pokladu svého srdce vydává dobré a zlý ze zlého vydává zlé. Jeho ústa mluví, čím srdce přetéká.

⁴⁶ Proč mne oslovujete `Pane, Pane, a nečiníte, co říkám?`⁴⁷ Víte, komu se podobá ten, kdo slyší tato má slova a plní je?

⁴⁸ Je jako člověk, který stavěl dům: kopal, hloubil, až položil základy na skálu. Když přišla povodeň, přivalil se proud na ten dům, ale nemohl jím pohnout, protože byl dobře postaven.

⁴⁹ Kdo však uslyšel má slova a nejednal podle nich, je jako člověk, který vystavěl dům na zemi bez základů. Když se na něj proud přivalil, hned1 se zřítíl; a zkáza toho domu byla veliká."

A – Bud'te milosrdní, jako je milosrdný váš Otec.

„Bud'te milosrdní, jako je milosrdný váš Otec.“, tím náš evangelijní oddíl začíná. Co že se to od nás žádá? Také se vám vybaví situace z Ráje?

„...budete jako bohové, věduce dobré i zlé.“ slyšela žena od hada v Ráji. Bylo to lákavé, být jako bohové. Možná spíš než o rozlišování dobrého a zlého šlo o rozhodování, vlastní posuzování co je dobro a co zlo. Nevím, text ani nalezené komentáře mi toho moc nevysvětlují. Tak jako tak, bylo to lákavé. Podstatné je zde něco jiného, totiž že šlo o skutek neposlušnosti. Není lásky tam, kde není možnost volby. A Bůh nechtěl stvořit roboty, ale svobodné bytosti. To mnohé vysvětluje. Žena okusila ovoce ze stromu poznání dobrého a zlého a dala i svému muži.

Matně si vzpomínám, že když jsme byli docela malí kluci, představovali jsme si, že král může všechno, nikoho nemusí poslouchat. A my jsme měli prezidenta, tenkrát to byl Toniček Novotný, tak jsme si představovali, že prezident může všechno a nemusí nikoho poslouchat. To bylo lákavé, zdálo se nám dobré být prezidentem.

Budete jako bohové, lhal had v Ráji a tenkrát to dopadlo fiaskem. A teď je tato věta znovu před námi, ale neříká ji had, ale Pán Ježíš. *„Bud'te milosrdní, jako je milosrdný váš Otec.“* Nevím, jestli je to pro nás lákavé. Vlastně se tu říká: Bud'te jako Bůh! – tedy alespoň v něčem. Až mám obavy to vyslovit.

Tady jde totiž do tuhého – bud'te milosrdní jako Bůh. Když si představím, komu všemu Bůh odpustil. Ke komu byl milosrdný. A takový mám být já. To je nedostižný ideál. A přestože jsme zde teprve u první věty našeho oddílu, už bychom mohli skončit, protože bychom měli program nejen pro celý příští týden, ale pro celý zbytek našeho života.

Půjdeme ale v našem přemýšlení dál, následující verše rozpracovávají onu prvotní myšlenku. Říkají nám, jak realizovat to, co je nám uloženo: *Nesud'te, nezavrhuje, odpouštěje, dávejte.*

B – Nesud'te, nezavrhujte, odpouštějte, dávejte (dobrou míru)

To je rozpracování předchozího pokynu „***Bud'te milosrdní, jako je milosrdný váš Otec.***“ Je to prováděcí vyhláška, abychom se nevymlouvali, že nevíme, co to obnáší.

Nesud'te: to neznamená souhlasit se zlem, které někdo dělá, to znamená i ve zločinci vidět člověka. Totiž toho, za kterého umřel Kristus. A za toho zločince si dosaďte, koho chcete, od dávného Kaina, přes Jidáše, Hitlera a Stalina až po vašeho šéfa nebo mého politického odpůrce. Nebo islámského atentátníka. Nesud'te – říká Ježíš. To neznamená neřít někomu, že to, co dělá, je zlé. To znamená považovat ho za člověka, který má v božích očích cenu. Já vím, že je Starý zákon plný Hospodinových soudů. Víím, že i v Novém zákoně je psáno o posledním soudu. Podobenství o nemilosrdném služebníku (Mt 18,23) mi ale napovídá, že souzení budou ti, kteří sami nemilosrdně soudili. Nesud'te a nebudete souzeni.

Nezavrhujte: to už jsem vlastně řekl. V soudu je obsaženo zavržení. Zavržení znamená nedat další šanci. Manžel manželce nedá další šanci. Manželka manželovi nedá další šanci a rozejdou se. Tvrdý a přísný otec už nedá další šanci svému synovi (který si to právem zasloužil). Já vím, že to v mnoha případech má své hranice. I apoštol Petr se ptal na tyto hranice, kolikrát je třeba odpustit. Snad sedmkrát? Ne, říká Ježíš, sedmdesátkrát sedmkrát (Mt 18,21). Ne náhodou za tímto rozhovorem Ježíše s Petrem následuje v Matoušově evangeliu ono zmíněné podobenství o nemilosrdném služebníku. Nejsem teolog a doufám, že mé názory nejsou příliš heretické, ale já si myslím, že Bůh nikoho nezavrhuje. Že to naopak lidé nechtějí trávit věčnost s Bohem. Že jen člověk sám sebe zavrhuje. Já nevím, jestli se v nebi potkám s Jidášem či Stalinem, ale vyloučit to nemohu.

Odpouštějte: To se týká lidí, kteří ublížili nebo ubližují konkrétně mně. To může být člověk, kterého náhodně potkám a který mě bezdůvodně urazí, okrade a víím já co ještě. Může to být ale také někdo velmi blízký.

Dávejte: Dávejte potřebným. Potřební jsou i v naší společnosti, aniž

si to my bohatí uvědomujeme. Hovořil jsem s kolegyní z práce, které chromne ruka, protože ji šéf nemístně přetěžuje. Ptal jsem se jí na možnost nemocenské. Není to pro ni řešení. Za nemocenskou bude bydlet, ale už se nenají. Je i v naší bohaté a civilizované společnosti komu dávat. Jednou jsem si kupoval Nový prostor u člověka, kterého už jsem několikrát potkal a dal se s ním do řeči. Slušný člověk. Přidal jsem mu k padesátikoruně desetikorunu. Ještě ten den se mi to rozleželo v hlavě a strašně jsem se styděl. Za to si koupím dva lepší rohlíky. Každý den si mohu v práci koupit oběd za osminásobnou cenu. A ten člověk potřebuje v zimě každou noc sehnat střechu nad hlavou. Podotýkám, velmi slušný člověk – přece jen ve svém věku už něco odhadnu.

Nesoudit, nezavrhovat, odpouštět, dávat. To je bohatý program. „***Bud'te milosrdní, jako je milosrdný váš Otec.***“ Tomáš Akvinský (13. stol.) v Summě teologické říká: „*Milosrdný je ten, kdo má bédné srdce, kdo je jat smutkem z bídy druhého, jako by to byla jeho vlastní bída. A z toho následuje, že se přičiňuje k zahnání bídy druhého, jako bídy vlastní: a to jest účinek milosrdenství.*“ Karl Rahner, německý katolický kněz, jezuita a teolog, jeden z nejvlivnějších teologů Druhého vatikánského koncilu říká: „*Milosrdenství je ochota pomáhat v nouzi.*“

A teď to vypadá, že milosrdenství je něco, čím se obracíme navenek: k chudým, k bezdomovcům, k prodavačům Nového prostoru. To by nám možná šlo. Ale ona má tato záležitost dvě strany. Tak jako máme dvě ministerstva. Tedy mám jich víc, ale dvě chci zmínit. Ministerstvo zahraničí a ministerstvo vnitra. A sami si odpovíme, co nám jde hůř. Jestli vnější vztahy nebo vztahy k nejbližším. A sami sebe zkoumejme, jestli práce na ministerstvu zahraničí není pro nás únikem z ministerstva vnitra. „***Kdo se nestará o své blízké a zvláště o členy rodiny, zapřel víru a je horší než nevěřící.***“ (1Tm 5,8) píše apoštol Pavel v dopise Timoteovi.

„***Jakou měrou měříte, takovou Bůh naměří vám.***“ Jako by Boží zacházení s námi bylo předurčeno (a teď nevím jestli v budoucnosti? v blízké budoucnosti? nebo v daleké?) Jako by Boží zacházení s námi bylo předurčeno naším zacházením s bližními. Naštěstí to není automaticky. Není nám odpuštěno „za zásluhy“, byť to bylo za naše milosrdenství. Naštěstí... Je zde ve hře Boží milosrdenství vůči nám.

C – Může vést slepý slepého? Trám a tříška v oku

A následuje podobenství, jak to vypadá, když slepý vede slepého. Když jsem si připravoval kázání, říkal jsem si, že ten náš dnešní text je jako taková rozčepýřená bohatá kytice. Ale snad si v tom každý něco najdeme a třeba nám to nakonec dá i nějaké souvislosti.

Tedy otázka zní: **Může vést slepý slepého?** Může, ale nespadnou snad oba do jámy? Nějak jsem nemohl porozumět tomuto podobenství. Až mi minulou sobotu ráno na výjezdním staršovstvu, když jsem si začínal chystat kázání a nadhodil toto téma, řekl David: *A nejsi snad ty, ten slepý?*

Je to tak. Já vám tady něco vykládám a poučuji vás. Kážu a chci učit druhé a přitom tak mnoha věcem z Písma nerozumím. Co s tím? Samozřejmě, že vím co s tím. Teoreticky. Kdybych víc studoval Písmo. Kdybych se víc modlil. Kdybych víc studoval Písmo s modlitbou. Víím to a stejně studuji pořádně Bibli jen když mi David přidělí kázání.

Vidím dva důrazy v tomto podobenství:

- Jestli jsem ve svém duchovním životě stále jen na začátku, tak to není jen moje soukromá věc. Tím trpí i mé okolí, protože nikomu nepomůžu na cestě za Kristem dál. Není žák nad učitele. Učitel naučí žáka jen to, co sám zná.

- A ten druhý důraz mě vede k pokoře. Nikdy nedosáhnou úrovně svého učitele Pána Ježíše Krista. A tak ne já mohu někoho zachránit, ale Pán Ježíš Kristus. On je ten dokonalý učitel.

Já vím, že si v těch bodech trochu protiřečím. Je to tak trochu básnický obraz. Ale vrátím se do praxe. Já vás tady napomínám, jak máte být milosrdní ke své manželce, ke svému manželovi. Ale nemohu vás dovést dál, než nakolik jsem já milosrdný ke své manželce. Tak je tomu, když slepý vede slepého.

Ale ta naše dnešní pestrá kytice zdaleka nekončí. Trám a tříška v oku. Jak snadno napomínáme druhé a pro trám ve svém vlastním oku nevidíme chyby a nedostatky své. „**Bratře, dovol, at' ti vyjmu tříšku, kterou máš v oku**“ Jak pěkně a laskavě řečeno. Ale je to špatně. **Pokrytče, vyndej si trám z oka**. Pěkně důrazně to umí Bible povědět.

A opět se může jednat o ministerstvo zahraničí nebo o ministerstvo vnitra.

D – Strom a jeho ovoce

A teď k těm stromům nesoucím ovoce. To je nesmírně důležité. **„Dobry strom nedává špatné ovoce a špatny strom nedává dobré ovoce. Každý strom se pozná po svém ovoci. Vždyt' z trní nesklízejí fíky a z hloží hrozny. Dobry člověk z dobrého pokladu svého srdce vydává dobré a zlý ze zlého vydává zlé. Jeho ústa mluví, čím srdce přetéká.“**

Všechno začíná v srdci (ne ve slovech, ne v činech). Můj kamarád zpěvák, studoval zpěv ve Francii a ví o čem mluví, říká, že hudba či zpěv vznikají v hlavě, v myšlenkách, v představě. S srdci, řekl by starověký člověk nebo dnešní básník. Ten můj kamarád říká, že dech je samozřejmě velmi důležitý, ale je jenom motorem. A hlasivky, ty jsou jenom instrumentem, nástrojem. Ale hudba vzniká v hlavě, v představě.

To pro mě srozumitelné podobenství. Mluvíme tady o tom, co bychom měli: Být milosrdní, nesoudit, nezavrňovat, odpouštět a dávat, studovat Písmo a víc se modlit... Kdo si to má všechno pamatovat a kdo to má stíhat v dnešní uspěchané době.

Ten obraz dobrého – nebo také špatného – stromu to všechno náramně zjednodušuje. Ono jde především o to, co mám v srdci. Tedy v myšlenkách. Uvědomuji si to především u sebe, jak potřebuji ukáznit, uhlídat myšlenky. To je obzvlášť obtížné v dnešní době informační exploze.

Hřích, ten nezačíná činem ani rozhodnutím k činu. Hřích začíná tím, co nosíme v srdci – tedy v myšlenkách. Čemu dáváme prostor. A tak i naše milosrdenství, odpouštění, nesouzení i dávání je dáno tím jak jsme v srdci nastaveni. Proto je scestné ptát se, co ještě mohu dělat, kam až mohu zajít, aby to nebyl hřích. To je hloupost. Takové myšlení je už samo o sobě špatné. **„Dobry strom nedává špatné ovoce a špatny strom nedává dobré ovoce. Každý strom se pozná po svém ovoci.“** A tak podle vašeho ovoce nejen vaše okolí, ale především vy sami poznáte, jak jste na tom v srdci. **„Dobry člověk z dobrého pokladu svého srdce vydává**

dobré a zlý ze zlého vydává zlé.“ Ba dokonce nejen ze skutků, ale i ze slov se to pozná. „*Jeho ústa mluví, čím srdce přetéká.*“

E – Dům na skále a na písku

A nakonec pak, po tom všem, co jsme slyšeli, **podobenství o dvou stavitelích**. Asi se opakují, vůbec mám pocit že říkám stále dokola totéž. To podobenství nemluví o nevěřících, *nekostelových lidech*, jak jsem si jako dítě myslel. A možná i jako dospělý. Muž moudrý stavěl svůj dům na skále, ale muž bláznivý na písku. Tedy ani ten moudrý, ani ten blázen v původním textu není, to je jen v té dětské písničce. Ale podstata je zřejmá. Kdo sedí pod kazatelnou a slyší slovo (a teď nemyslím nějaké lidské, tedy moje, zbytečné řeči, ale to podstatné, čím nás Pán Bůh při kázání osloví), kdo tedy sedí pod kazatelnou a slyší slovo, ale nic to s ním neudělá, staví dům svého života na písku a ten dům se mu sesype jak domeček z karet. To není trest, to je přirozený důsledek. Ale kdo slyší a nechá se Pánem Bohem posunout dál, a je jedno o kolik, třeba o milimetr, toho dům života stojí na skále. A to je dobře. Ať nám v tom Pán žehná.

KK 35 Zpívej že...

KK 48 Pane dnešek...

KK 367 Jeden Pán, jedna víra

KK 365 I když se rozcházíme

(Petr Láznický)